

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **S. M.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 5. 2010, č. j. 38 Cad 12/2007 - 107,

takto:

- I.** Kasační stížnost směřující do výroku v bodě II. **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce podal u Krajského soudu v Ostravě žalobu, kterou se domáhá přezkoumání rozhodnutí žalovaného Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 31. 5. 2007, č. j. KUOK 57306/2007, sp. zn. KÚOK/43192/2007/OSV - SP/7025, ze dne 31. 5. 2007, č. j. KUOK 57309/2007, sp. zn. KÚOK/43599/2007/OSV - SP/7025, o doplatku na bydlení. Současně žalobce požádal o ustanovení advokáta pro řízení o žalobě před krajským soudem.

O žádosti žalobce o ustanovení zástupce pro řízení o žalobě bylo rozhodnuto usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 12. 2007, č. j. 38 Cad 12/2007 - 20, jímž byl žalobci ustanoven zástupce z řad advokátů, JUDr. Milan Janíček, se sídlem Šumperk, Slovanská 21. Proti tomuto usnesení podal žalobce kasační stížnost, v níž požádal o zrušení výroku, jímž mu byl tento advokát ustanoven, a žádal změnu v osobě advokáta, konkrétně ve prospěch JUDr. Víta Vohánky, se sídlem Praha 4, Na Zámecké 457/5. Nejvyšší správní

soud kasační stížnost zamítl rozsudkem ze dne 6. 8. 2008, č. j. 6 Ads 58/2008 - 53. Podáním ze dne 19. 9. 2008 požádal žalobce o změnu v osobě advokáta a opětovně žádal o ustanovení JUDr. Víta Vohánky, který jej zastupuje v řízeních u Městského soudu v Praze. Krajský soud v Ostravě neshledal žádost žalobce důvodnou, neboť žalobce neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, které by založily předpoklad možného střetu zájmu mezi ním a ustanoveným advokátem, pouze se domáhal, aby mu byl zástupcem ustanoven „jeho“ advokát JUDr. Vít Vohánka. Návrh žalobce proto krajský soud zamítl usnesením ze dne 3. 3. 2009, č. j. 38 Cad 12/2007 - 60. Proti tomuto usnesení podal žalobce kasační stížnost, o níž rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 27. 8. 2009, č. j. 6 Ads 90/2009 - 81, kterým bylo usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 3. 2009, č. j. 38 Cad 12/2007 - 60, zrušeno a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení. Poté krajský soud rozhodl usnesením č. j. 38 Cad 12/2007 - 85 ze dne 3. 11. 2009, kterým návrhu žalobce na změnu ustanoveného advokáta nebylo vyhověno. Proti tomuto usnesení podal žalobce kasační stížnost, o níž rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 24. 9. 2010, č. j. 6 Ads 3/2010 - 98, kterým byla kasační stížnost zamítnuta. Poté Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 3. 5. 2010, č. j. 38 Cad 12/2007 - 107, v bodě I. výroku zprostil JUDr. Milana Janíčka, advokáta, se sídlem Šumperk, Slovanská 21, povinnosti zastupovat žalobce v žalobním řízení. V bodě II. výroku pak krajský soud rozhodl tak, že se žalobci neustanovuje zástupce z řad advokátů. V odůvodnění kasační stížností napadaného rozhodnutí krajský soud uvedl, že žalobce poté, kdy bylo jeho návrhu na ustanovení zástupce vyhověno, bezdůvodně žádal, aby mu soud ustanovil jiného advokáta. a tímto svým postupem zneužívá dobrodiní zákona. Ustanovený zástupce ve své žádosti o zproštění povinnosti zastupovat žalobce uvedl, že mu žalobce neposkytuje potřebnou součinnost, opakovaně si nepřije, a to i v jiných věcech, aby ho tento advokát zastupoval a používá vůči němu dehonestujících výrazů. Za situace, kdy vztah důvěry mezi ustanoveným advokátem a účastníkem řízení, jenž je předpokladem právního zastoupení, nelze dovodit pro chování žalobce, nezbylo soudu než vyhovět žádosti ustanoveného advokáta a zprostit jej povinnosti dalšího zastupování žalobce v tomto řízení. Žalobce, jenž měl bezdůvodné opakované výhrady proti ustanovenému zástupci, který byl ke své žádosti zproštěn povinnosti zastupovat žalobce v řízení o žalobě vzhledem k opakované námitce proti jeho osobě a nespolupráci ze strany žalobce, svým postupem zneužívá dobrodiní zákona, a proto krajský soud ze shora uvedených důvodů již dalšího zástupce z řad advokátů žalobci neustanovil.

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal kasační stížnost téměř nečitelného obsahu, v níž brojí proti výroku uvedenému pod bodem II. usnesení a současně požádal s odkazem na ustanovení § 35 odst. 6 s. ř. s., aby mu byl ustanoven zástupcem „jeho“ advokát Mgr. František Drlík. V doplnění kasační stížnosti k výzvě krajského soudu ze dne 13. 7. 2010, č. j. 38 Cad 12/2007 - 122, stěžovatel uvedl, že kasační stížnost podává proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 5. 2010, č. j. 38 Cad 12/2007 - 107, důvody uvádí v kasační stížnosti, datum doručení rozhodnutí je zřejmé z doručky, kterou má soud k dispozici, a zopakoval svoji žádost o ustanovení konkrétního advokáta Mgr. Drlíka. V reakci na poučení o složení senátu Nejvyššího správního soudu pak stěžovatel s odkazem na § 8 odst. 1 s. ř. s. namítl, že podle jeho názoru jsou soudci Nejvyššího správního soudu vyloučeni z projednávání a rozhodování této jeho věci.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu z hlediska uplatněných námitek, jakož i ve smyslu ust. § 109 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování v takovém případě platí stát. Smyslem tohoto ustanovení je poskytnutí faktické a odborně fundované ochrany práv osobě, která splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků, a u níž je takové ochrany třeba. Cílem ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. je poskytnout kvalifikovanou právní pomoc rovněž sociálně slabému účastníku řízení. Toto ustanovení vychází z logiky, podle které by zákon nemohl splnit svůj účel a byl by diskriminační, kdyby intenzita ochrany závisela na sociálním postavení navrhovatele.

Ustanovení zástupce navrhovatelé však není v žádném případě automatickým úkonem soudu, nýbrž úkonem, který vyžaduje také určitou součinnost ze strany navrhovatele, počínaje osvědčením podmínek ve smyslu ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. Jednou z těchto podmínek je osvědčení potřeby zastoupení k ochraně práv účastníka řízení. To však neznamená, že by účastník svým jednáním neměl na existenci (resp. trvání) této podmínky žádný vliv. Jak již Nejvyšší správní soud konstatoval ve svém rozsudku ze dne 23. 3. 2006, č. j. 8 Afs 144/2005 - 137, aktivita účastníka řízení se v tomto ohledu nutně musí projevit rovněž v komunikaci s ustanoveným zástupcem; v opačném případě je totiž zastoupení zpravidla zcela bez efektu. Nekomunikuje-li navrhovatel s jemu ustanoveným zástupcem, musí pro to vždy být věrohodné a akceptovatelné důvody takový postup ospravedlňující (srov. Soudní judikatura ve věcech správních 674/2000).

Vzájemný vztah nedůvěry s ustanoveným advokátem, vůči kterému žalobce vznášel neodůvodněné námitky, nespolutracoval s ním a opakovaně žádal o ustanovení jiného advokáta, by primárně ani důvodem pro neustanovení advokáta jiného nebyl, nicméně dokresluje stěžovatelův postoj ke spolupráci s ustanovenými zástupci. Každopádně je tento vztah nedůvěry jasným důvodem pro zproštění advokáta od povinnosti účastníka řízení zastupovat.

Za popsaného stavu proto krajský soud nepochybil, jestliže ustanoveného zástupce na jeho žádost zprostil povinnosti zastupovat stěžovatele v řízení o žalobě. V situaci, kdy se stěžovatel sám svým jednáním, resp. svou nečinností, zbavil možnosti využít služeb ustanoveného zástupce, nečiní postup krajského soudu nezákonným ani skutečnost, že mu nebyl ustanoven advokát další.

K námitce stěžovatele, že soudci Nejvyššího správního soudu jsou vyloučeni z projednávání a rozhodování této jeho věci, lze toliko konstatovat, že podle ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání

nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. O takový případ by se jednalo, kdyby se v daném případě některý ze soudců Nejvyššího správního soudu podílel na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení u krajského soudu; nic takového však stěžovatel ani netvrdí. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech (myšleno u soudu téhož stupně). Námitka vzhledem k uvedenému nebyla shledána důvodnou.

Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který nebyl v řízení úspěšný, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému prokazatelně žádné náklady v souvislosti s řízením o kasační stížnosti nevznikly, Nejvyšší správní soud mu proto náhradu nákladů nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. října 2010

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda

senátu